

PRAHA VS. KARLOVY VARY

ANEB SVĚRÁZ GOLFOVÉ
RELACE PO SILNICI Č. 6

Členové františkolázeňského Golf Clubu, IX/1909 (archiv Městského muzea Františkovy Lázně)

OPRÁVIL
EXMILLER
FRANZISKA

*Die Mitglieder des Golfclubs in
Františkov (2 Sept. 1909)*

Zásluhu na tom, že hřiště v Olšových Vratech svého času představovalo centrum českého golfu, měly i speciální vztahy, jež se historicky vyvinuly mezi Karlovými Vary a hlavním městem. O tom, že byly dlouhá léta golfové Praze nejbližší – zdaleka nejen pro snadnou dostupnost po stejnojmenné silnici, nebývá sporu.

napsali JAROSLAV C. NOVÁK & PROKOP SEDLÁK spolupráce L. SVOBODA foto ARCHIV AUTORŮ A V. MIKUTY ML.

Na margo dnešního křtu digitální reedice Řezáčova – Mikutova rukopisu z r. 1973 se hodláme zamyslet i nad širšími společenskými souvislostmi uvedeného fenoménu – a do jisté míry tím pootevřít

dveře diskusi, jež přesahuje hranice prvorepublikového golfu, jímž jsme se dosud na stránkách rubriky *Golf Revisited* zabývali...

Olšovky, líder západu

Západočeský lázeňský triangel byl natolik důkladně přiblížen – nejno-

věji V. Podrackým a L. Svobodou v *Green Story* (2008) –, že potenciálním zájemcům jsou již dostupné jak všechny sportovní výsledky, tak základní fakta a do značné míry i „osoby a obsazení“ klubů. Výsostná elegance Mariánských Lázní na jedné a tajuplnost fran-

tiškolázeňské epizody (vyzařující z titulní fotografie) na druhé straně mohou posloužit i jako příklad extrémně odlišné míry informací, s nimiž golfová historiografie pracuje. Komparativní analýzou vybraných ekonomických ukazatelů (především výše hracích poplatků),

Celkový pohled na hřiště v Gejzírparku (původ. Kaiserpark)

Lídrem regionu byl během dvacátých a první poloviny třicátých let karlovarský golf. Mariánské Lázně pak převzaly po Piešťanech roli mezinárodního centra a postupně se staly i Mekkou českého golfu.

publikovaných P. Sedlákem na serveru iDnes v r. 2010, bylo přesvědčivě dokumentováno, že lídrem regionu byl během dvacátých a první poloviny třicátých let karlovarský golf. Mariánské Lázně pak převzaly po Piešťanech roli mezinárodního centra a postupně se staly i Mekkou českého golfu.

Príznivý čtenářský ohlas, vyvolaný koncem r. 2010 zveřejněním Vávrovy Historie Čs. golfu (1983), nás

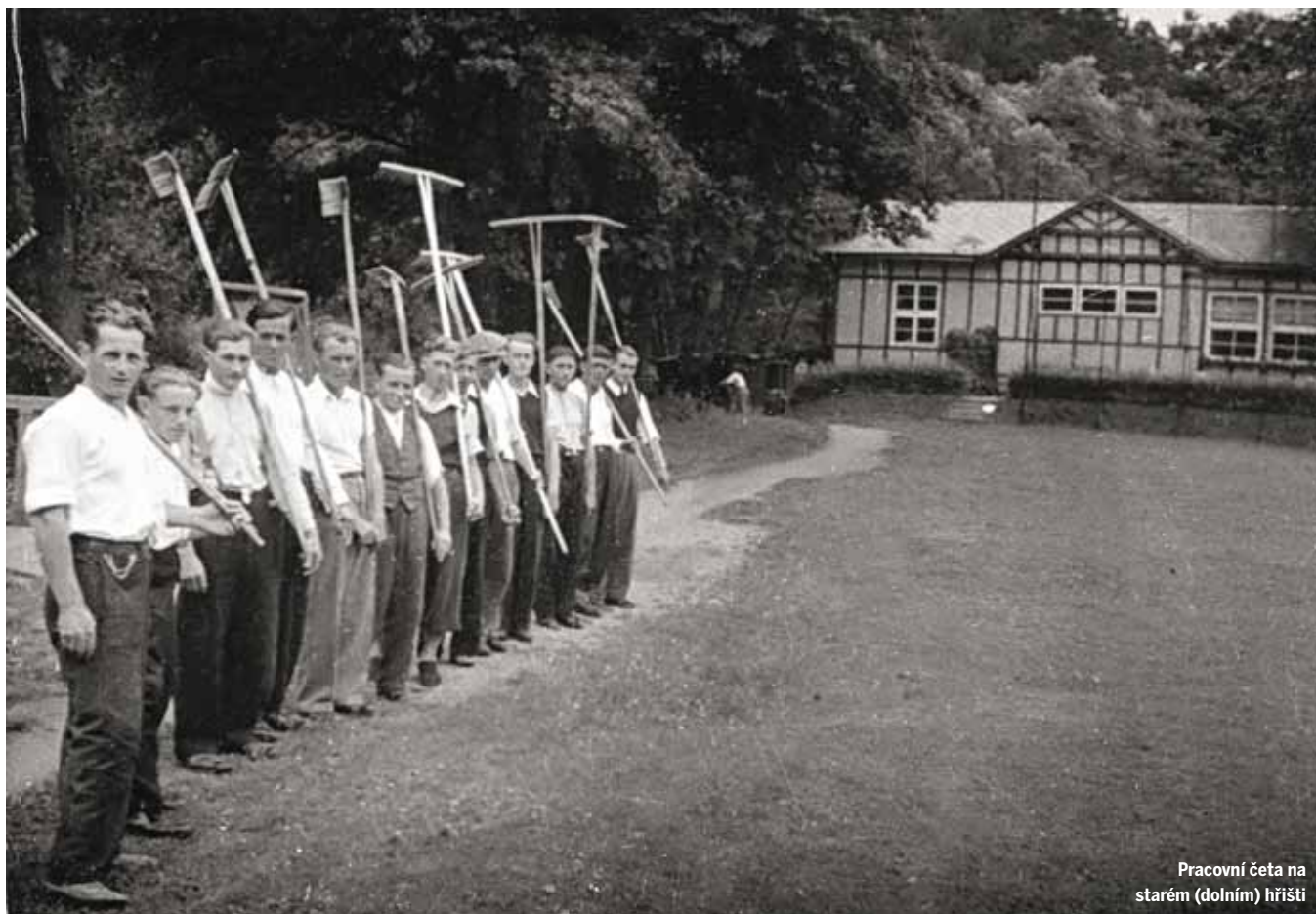
přiměl učinit další krok zpět po cestě mapující vývoj našeho sportovního odvětví. Zpřístupnění Řezáčovy – Mikutovy práce širšímu okruhu čtenářů považujeme za důležité zejména proto, že v daném případě jde o první z trojice historických sond spolu s Nejdlovým Golfem v K. Varech (1974), na jejímž vrcholu mnohem později stanula Sedláková Historie golfu v českých zemích a na Slovensku (2004).

Pražané jsou vítáni

Z Prahy do západočeských lázní již od konce 20. let rád zajížděl se svou společností předseda GCP Ing. J. Jahn, jednatel klubu, baron Fr. Ringhoffer st. i čestný sekretář M. Švestka a jiní pražští průmyslníci. První etapa rozvoje karlovarského golfu se odehrála v údolí říčky Teplé na starém hřišti v Kaiserparku (pozdější Gejzírpark), pamatujícím ještě pořádání rakouských

mistrovství. Původní šermířský klub byl přejmenován na Internationaler Sport Club Carlsbad (zkráceně I.S.C.C.). Po první válce bylo hřiště obnoveno, ale golf se počal natolik rychle rozvíjet, že brzy přestávalo stačit. Neuplynulo ani 10 let a městská rada rozhodla o stavbě nového. Staré hřiště však zůstalo funkční až do začátku války. Jeho mimořádně graficky zdařilý plánek připojujeme jen proto, abychom

Pracovní četa na starém (dolním) hřišti

alespoň symbolicky uzavřeli ideovou linii pátrání po „zaniklých“ hřištích, po jejichž stopách jsme se před časem vypravili. Detaily z jeho historie jsou tak notoricky známé, že jejich opakování by bylo nošením dříví do lesa...

K užší i formální spolupráci začalo docházet po přistoupení západočeských lázeňských klubů ke Golfovému svazu ČSR, když nejprve rozšířené mariánskolázeňské (1935–1938) a posléze i nové karlovarské hřiště (1937–1938) se stávala dějišti celostátních mistrovství a podobných akcí s mezinárodním přesahem. Pražanům se zde dostávalo vlídného přijetí – ať již jako hráčům na stupních vítězů, či jako svazovým funkcionářům. Záběry z galavečera v hotelu Imperial, kde ceny za r. 1937 Janu Bečvářovi a Luise Raudnitzové (budoucí Lady Abrahams) předávali generální sekretář s místopředsedou golfového svazu Dr. F. Tonderem, jsou toho snad nejnáměnitelnějšími důkazy.

Co je to tam z louku?

V r. 1945 byl majetek I.S.C.C. převzat Karlovarským lázeňským klubem. Zatímco tenisové kurty byly brigádníky obnoveny během

čtvrt roku, žádné zájemce o golf, natož pak někoho do jejich čela, se najít nedařilo. Patová situace trvala ještě v roce 1947. „Podařilo se mi odvrátit úmysl zorat golfové hřiště

u Olšových Vrat na brambořiště, ale ztroskotal i další pokus přimět jiného vybraného předsedu golfu, aby sestavil pracovní výbor. Mezitím klubovna na dolním hřišti pustla

Záběr ze hřiště v Gejzírparku

OTAKAR ŘEZÁČ, VÁCLAV MIKUTA ST., 1973

70 LET KARLOVARSKÉHO GOLFU /VÝŇATKY/

1949 Krásné olšovratské hřiště dále pustlo. Na schůzi Českého kynologického klubu v Karlových Varech 30. března 1949, když město nechtělo povolit pro kynology cvičiště psů v zájmu klidu v lázních, bylo usneseno požádat o golfové hřiště, které mělo být zrušeno, s odůvodněním, že budou dva členové hrát golf a ostatní cvičiti psy. A již 1. dubna zakoupil A. Červenka u vetešníka 2 vaky a 7 dřevěných holí. V sobotu 2. dubna 1949 vypravili se O. Řezáč a F. Venzara na hřiště v Císařském parku obhlédnouti terén a při prohlídce klubovny nalezena vrtačka na jamky a bylo ihned přikročeno k vyvrtání 7 jamek bez pouzder vzdálených asi 20–30 m a tak „hřiště“ připraveno na neděli. V neděli 3. dubna 1949 vyrukovali všichni karlovarští kynologové, kteří se chtěli obětovati pro své psy a založit golfový spolek, aby se mohlo cvičit. I zapůsobila tato hra, pokud to snad lze nazvat golfovou hrou, na přítomné manžele Červenků, Mikutů, Řezáčů, Židků a Venzarů, že ještě též den v restauraci U Brouků se rozhodli tento sport pěstovati a založili ihned klub.

Během jediného týdne bylo vše oběháno a hlavně povoleno. Souhlas dali stavební úřad města, lázeňské ředitelství, Čs. hotely, TJ Sokol, krajský výbor Sokola a v sobotu již podána žádost pro radu JNV Karlovy Vary. Ihned byly zahájeny práce na odklizení pohozených zbytků zbraní a všech na hřišti nežádoucích předmětů, zahrabány vykopané zákopy, zbytky stájí a vytaženy z řeky válece a vytrhán nálet na jamkovištích. Koupěny hrábě, motyky a vypálena stařina – inu jedinečné nadšení lidí, kteří neměli o golfu nejmenší znalosti kromě náčelníka Venzary, který viděl hrát golf za války ve Skotsku...

Kdyby na hřišti v Olšových Vratech byla alespoň částečně zachována klubovna a lepší spojení z města, jistě bychom se rozhodli pro horní hřiště, neboť celkem neznalost golfu, slušná klubovna a příhodné spojení autobusem z města mluvily pro dolní hřiště, i když Dr. H. Tonder projevil obavy nad touto marnou prací. JNV Karlovy Vary pod č. j. 13326 ze dne 10. května 1949 pronajal dolní hřiště za nájemné Kčs 100,-/ročně... Srovnáním dolního hřiště s hřišti, která jsme viděli v Mariánských Lázních a Klánovicích, rozhodnuto požádati o pronájem hřiště v Olšových Vratech a rada JNV Karlovy Vary na své schůzi 16. prosince 1949 pod č. 5629 pronajímá golfovému oddílu Sokola i toto hřiště na dobu pěti let, opět za nájemné Kčs 100,- a tím se stal golfový oddíl nájemcem obou hřišť.

Slavnostní odpal starostou A. Schreiterem von Schwarzenfeldem při otevření nového hřiště 30. 6. 1935

a hřiště u Olšových Vrat zarůstalo janovcem, osikami a břízami,“ píše karlovarský historik Dr. K. Nejd, v té době člen komise pro podporu cizineckého ruchu a lázeňství. Teprve o rok později, píše dále, „... se zapálili pro golfový sport členové karlovarského Kynologického klubu, kteří se svými favority často zavítali na louky za tenisovými kurty“.

Za nejcennější partie dnes znovuotevírané publikace lze přirozeně považovat ústřední text – relativně věrnou kroniku klubového života, zachycující „budovatelské“ úsilí karlovarských golfistů, kouzlem nechtěného přesně zapadající do rámce společenského vývoje, jehož rétoriku autoři do značné míry přebírali. Nikdy však na rozdíl od pozdější Vávrovy práce neupadli do nevkusné prorežimní devotnosti. Uvozky ani povrchní odsudek zde nejsou namístě, zvláště uvědomíme-li si, jak diametrálně odlišné sportovní hodnoty se jeho protagonisté snažili přenést přes

práh protichůdných politických kultur. Při tom všem šlo často o úsilí mimoděčné, neboť na rozdíl od pražského prostředí nebyli onimi karlovarskými „kultur-trágrý“ žádní předváleční golfisté, nýbrž novodobí samouci, jejichž jádrem byla šestičlenná skupina, přišedší do pohraničí z Plzeňska.

Šest kynologů a pes

Způsob, jakým si „parta kynologů“ postupně získávala důvěru a posléze i respekt v tradičně spíše konzervativní golfové obci, je určitě hodný obdivu. Navzdory stíznostem na „jinak na nás přísné ústředí“ je z textu dobře patrná pomoc, které se jí dostávalo stran pražských golfistů – od služebně nejstarších, jako byli oba svazoví sekretáři Ing. Josef Charvát a Artur Štika. Zejména na vztahy mezi bývalým sekretářem Golf Clubu Praha a předválečným karlovarským I.S.C.C. bylo intenzivně navazováno a zdaleka se neomezovaly jen na jím věnovaný

Good Will cup, znovuobjevený a udělovaný pak jako seniorský putovní pohár od r. 1970. Zatímco Charvát směl začátkem 50. let už jen pomáhat s hřištěm – jeho obnovou a dotvarováním, až po přidělení drah jednotlivým „patronům“ (které přežilo beze změn dlouhá léta), Štika se z titulu své funkce věnoval především školení hráčů... Zapojila se i „nejmladší“ generace předválečných motolských a klánovických „kedíků“, z jejichž středu pocházel např. v Karlových Varech hostující učitel golfu Miloslav Bouška. O další z výrazných osobností je těžko říci, zda to sám nepovažoval za jistou formu pokání, nicméně objektivně je třeba vyzdvihnout trenérsko-metodic-kou pomoc Karla Hynka, který sem sezonně přesídlil v r. 1953, po definitivním ztroskotání plánu poválečné obnovy pražského golfu, které následovalo po jím vedeném (ne)zdařeném puči, v jehož rámci virtuální Český golfový klub

„vyakčnil“ nejstarší český předválečný Golf Club Praha tím, že jej přivedl k „dobrovolnému“ sloučení s Českým golfovým klubem a současně zániku.

Poslední ostrůvek svobody

Vazby mezi Prahou a Karlovými Vary však byly složitější, než se čtenář této práce dozví – proto lze hovořit o její „relativní věrnosti“. Autorům, omezujícím se na kronikářsky stručný záznam, se sice (až na drobné výjimky) podařilo udržet korektně objektivní odstup, ale naprosto pominuli sociokulturní složitost doby. Ta ze všech koutů republiky do Sudet zavála nejen dobrovolníky, ale (ne „na vlastní žádost“) též několik rodin, jejichž hlavy byly pro komunistický režim v Praze nežádoucí – a pobyt v pohraničí jim byl v r. 1951 doslova „ze dne na den“ příkázán. Pro golfisty z jejich středu, jako byli např. Cífkovi či Robětínovi, patřil lázeňský sport k jednomu z posledních

Převoz materiálu ze staré klubovny v Gejzírparku

1950 Pracovní elán u členů neustal a 12. února 1950 možno nazvat zahájením prací na horním hřišti, neboť celé nedělní odpoledne pracovali všichni členové na vysekávání nejhroššího plevele janovců. Nejen prací členové budovali golf v Karlových Varech, ale i absolvováním přespolního běhu, jízdy na kole a vrhem granátů bojovali o Tyršův odznak zdatnosti – nařízené to soutěži pro všechny sportovce...

...I když nás ČOS golfové náčelnictvo podceňovalo a s námi celkem ani nepočítali a také nás nezařadili do soutěží oddílů, hrajeme 28.–29. května 1950 se Sokolem Mariánské Lázně a máme i dvou-denní školení od našeho přítele A. Štíky. Prvním velmi důležitým mezníkem bylo zahájení sekání drah 27. června 1950 s traktorem, který nám bezplatně opatřil a zapůjčil F. Suchánek, a výborně seřízenými sekačkami V. Mikutou, neboť tím okamžikem i dráhy již dále nepustly a hřiště se stále a stále lepšilo. Tomuto sekání drah ovšem předcházelo vždy kolektivní vyčištění drah, vysekání janovců a vřesu, sesbírání kamenů a vysekání krásných sice bříz, ale překážejících ve hře. I stavba klubovny, sice malé, ale naší, byla zahájena v sobotu 22. července 1950 a dokončena za čtyři soboty a neděle...

1951 ...Další úprava hřiště, hlavně po stránce odborné a výhledového udržování, si vyžádala přece jen odborníka. Na tuto odbornou poradu jsme si pozvali našeho nejlepšího znalce v oboru architektury a budování hřiště Dr. Ing. J. Charváta. Ve dnech 2.–3. června 1951 prohlédl si celé hřiště včetně ještě neupravených drah, doporučil a vytyčil další úpravy na hřišti. Jeho ocenění jako významného odborníka naší dosavadní práce bylo významnou vzpruhou pro členstvo, aby ještě více se věnovalo budování hřiště.

Stavba nové klubovny na hřišti v Olšových Vratech

Nové sekačky z Anglie
v lednu 1960

Ihned jsme znovu žádali, ačkoli jsme byli pětkrát odmítnuti, o povolení zbourat klubovnu na dolním hřišti a přenést tuto na horní hřiště. Odmítnuti znovu jsme žádali – a přece jsme docílili, že nám bylo toto zbourání klubovny povoleno. Ihned se dole bouralo a připravovala se stavba verandy, při které se zvláště vyznamenali členové F. Müller, F. Suchánek a V. Štětina. Rozbourání a stavění verandy si vyžádalo tolik práce našich členů, že se pracovalo každou sobotu a neděli...

1952 Silvestrovský nápad předsedy a na Nový rok 1952 vypravujeme se na hřiště a s kóty 602 vypalujeme poprvé „Novoroční drive“, kdy nejdelší ránu měl V. Mikuta. Vůbec rok 1952 byl ve znamení nejen práce, ale i společenských akcí, neboť uspořádali jsme 2. února 1952 maškarní ples oddílu u Mikutů. IV. výroční schůze se konala 16. března v Pasáži za účasti Dr. Ing. J. Charváta a A. Štíky z Prahy, A. Novotné a manželů Zelenkových za Mariánské Lázně a měla velmi pěknou kulturní vložku a vynikající referáty Dr. Ing. J. Charváta a A. Štíky...

Na pozvání golfového oddílu Sokola Újezd n. Lesy odjíždíme 1. června 1952 – pět mužů a tři ženy – na slavnostní znovutevření golfového hřiště v Klánovicích za účasti starosty ČOS Truhláře, ale z radosti sešlo a smutní vracíme se domů – nezachráněno. V tomto roce dostáváme výbornou posilu pro náš karlovarský golf: přistupuje za člena R. Roběťín, který velmi pomohl při dalším budování hřiště...

1953 Rok 1953 jsme opět zahájili „Novoročním drivem“ a vítězil tentokrát A. Červenka. Jako vždy, když některý oddíl potřeboval pomoc, pomohl golfový oddíl – a tak pomáháme i jezdeckému oddílu. V tomto roce dochází opět k další změně ve sportu a vrcholná organizace Sokol se mění na odborářskou tělovýchovu na DSO (Dobrovolná sportovní organizace) a z tohoto důvodu konáme 1. března 1953 v závodní jídelně ČSAD nejdříve výroční schůzi závodní jednoty JNV a po této pak ustavující schůzi golfového oddílu DSO Slovan národní výbory...

1956 Další reorganizací tělovýchovy zrušením dosavadní odborářské DSO a přeměnou na TSO zanikla opět naše krajská sekce, v pořadí již třetí, takže čtyři západočeské oddíly byly opět bez jakéhokoliv řídicího orgánu. Výroční schůze golfových oddílů byla konána 26. února 1956 v Domě armády, které byl přítomen mimo jiné hosty i náměstek předsedy MěNV Karlovy Vary s. Skala... Bylo schváleno, mimo termínové listiny a hracích poplatků, otevření tří nových drah, č. 9–11. Současně bylo schváleno ustati v úpravě míčků na drahách. Dalším významným usnesením bylo uspořádati, počínaje 9. květnem 1956, pravidelné školení členů a současně zřízení školy golfu. Tento úkol byl svěřen M. Bouškovi z Prahy. Zvýšená

„ostrůvků svobody“. Teprve v průběhu 60. let se většinou až v další generaci (zpravidla prostřednictvím studujících dětí) začali navracet zpět do hlavního města. Projevilo se to i v migraci golfistů – jejich přestupech mezi kluby, změnách v reprezentačních sestavách a na závodních soupiskách.

však jsou ke vzpomínání ochotnější. Jedna z legendárních protagonistek karlovarského a posléze pražského golfu, Hana Chrástková Brožová (mnohonásobná mistryně republiky a obyvatelka Síně slávy ČGF), to sice chvíli zamlouvá, ale na opakovanou otázku nakonec přece jen odpovídá: „Nejvíce mi vadila závist,

Pro původně pražské golfisty, kterým byl pobyt v Karlových Varech „přidělen“, byl lázeňský sport jedním z posledních „ostrůvků svobody“. Teprve v průběhu 60. let se většinou až v další generaci začali navracet zpět do hlavního města...

Není bez zajímavosti zastavit se u otázky, jak vnímali koexistenci tak rozdílně společensky, ekonomicky i politicky ukotvených skupin sami její aktéři? Na veřejnosti o tom do dnes většinou mlčí a ani v soukromí nejsou příliš sdílní. Příležitostně

všelijaké ty naschválky i mnohá nesmyslná udání... Bojovala jsem s tím, jak jsem nejlépe dovedla – porážela jsem je ve hře. A snažila jsem se stále zlepšovat. Za každým novým úspěchem však přicházela ještě zlobnější reakce, zákeřnější pomluvy, přidělení tvrdší

V Olšových Vratech – hráči na dnešním greenu č. 4 (v pozadí green č. 1)

práce apod. Nikdy jsem se s těmito ústrky nesmířila a nesla jsem je dost těžce. Ale byli lidé, především „Róba“ (Robětín), který svým nadhledem, osobním šarmem a diplomatickým nadáním dokázal překonávat i takovéto překážky a vyjít po dobrém s každým!“

Přes týden v Líšnici, na víkend na západ

Poválečná transformace golfu nebyla rychlým ani jednoduchým procesem. Na trase mezi Prahou a Karlovými Vary dál o víkendech putovaly celé golfové rodiny, jejichž jména se v českém golfu změnila v pojmy –

Galavečer v hotelu Imperial – 1937:

Pánové Müller a Řezáč na jamce č. 9 (1969)

výkonnost hráčů a již častější návštěvy mimokarlovarských hráčů si vyžádaly přizpůsobení pravidel a vyrovnání evropským řádům. Na každou schůzi proto bylo zařazeno školení členů...

1957...Veškerá práce se soustředila na obnovu drah č. 9–11, které byly již částečně zalesněny díky přízni, kterou jsme měli u MěNV v Karlových Varech. Zásluhou náměstka předsedy s. Skaly a ředitele Technické služby Bílého přijato usnesení, že TSM v rámci své péče o městské sady pomůže i při úpravě golfového hřiště. Oddíly měly sehnati dvě osoby – nejlépe důchodce, jejichž plat bude činit asi 800.– Kčs a mimoto dá TSM k dispozici traktor a potřebný inventář. Prvními zaměstnanci byli Ing. Větvička a Koop.

1958...Hraní častých soutěží a hlavně možnost hry s cizími hráči přináší již ovoce ve stoupající úrovni hráčů. Titul mistra ČSR v tomto roce získává opět K. Hynek a v ženách H. Brožová, oba Slovan Karlovy Vary. Dobrý stav hřiště nám umožnil začít s propagací v zahraničí. Německý časopis Golf uveřejňuje v jubilejním čísle na oslavu 50 let trvání německého golfového svazu článek o karlovarském hřišti. Od tohoto článku přináší časopis zprávy z českého golfu neustále.

1960 Zahájení sezony – „Novoroční drive“ – zúčastnila se za krásného počasí z Mar. Lázní rodina Dra Bartůňka a manželé Kailovi. 10. leden 1960 – slavnostní den karlovarských golfistů, neboť byly dovezeny z Anglie nové sekačky – a sice 5ramenný agregát na sekání drah, jedna motorová sekačka jamkovišť a jedna na sekání předjamkovišť. Druhým svátkem byl den 18. září 1960, kdy bylo otevření kompletního 18jamkového hřiště, znovuvybudovaného

po 10letém pracovním elánu členů oddílu a v závěrečné fázi za pomoci Technické služby města K. Vary...

Obnovitelé hřiště: O. Řezáč, V. Mikuta, B. Mikutová, A. Červenka (1969)

Karlovarští golfisté před klubovnou, VII/1952

Matolínovi, Špidlenovi, Zachariášovi, Kadeřábkovi, Fulínovi a další... Přes týden se hrálo v Lišnici, letní dovolená se trávila v Mariánkách.

Relace mezi Prahou a Karlovými Vary byla dlouhodobá a mnohotvará, specifická čili zvláštní, dalo by se říci – zkrátka svérázná...

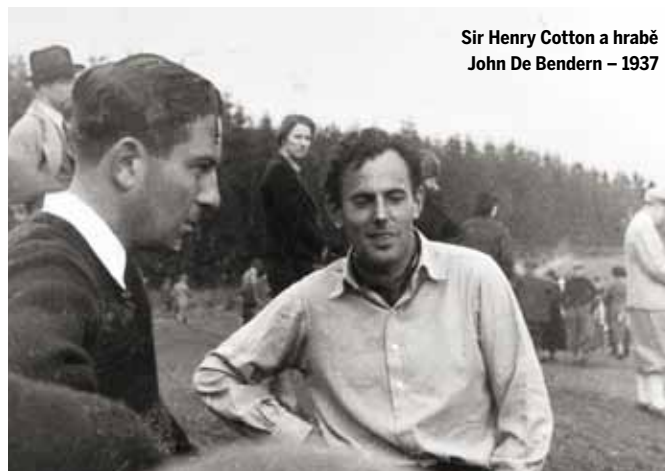
uplynulého roku pokusili přiblížit sérii příspěvků věnovaných zmizelým hřištím i opomíjeným osobnostem. Více než výřečně ji snad lze,

nikoli bez jisté lakonické nadsázky, ilustrovat rozdíly mezi úvodní a závěrečnou skupinovou fotografií... Schválně – kolik jich najdete?!

Ještě dlouho představovaly Karlovy Vary pro Pražáky nejen nejbližší příležitost ke hře na „mistrovském“ hřišti, ale i místo nesporné golfové autority – sportovní a společenské.

Až teprve definitivní uspořádání poměrů uvnitř pražského golfu začátkem 70. let – sloučením atomizovaných oddílů pod hlavičkou obnověného Golf Clubu Praha na novém motolském hřišti – tento proces završilo. Ještě dlouho potom však představovaly Karlovy Vary pro Pražáky nejen nejbližší příležitost ke hře na „mistrovském“ hřišti, ale i místo nesporné golfové autority – sportovní a společenské. V mnoha myslích to tak zůstává i nadále.

Zájemcům o český golfový dějepis přejeme, aby se jejich představa o vývoji českého golfu stala, po seznámení s dnes staronově publikovaným materiálem, zase o něco plastičtější a celistvější. Činíme tak s vědomím, že jde jen o další z řady dílčích pohledů a k úplnosti obrazu budeme mít všichni ještě nějakou dobu práce jen daleko... Vzdálenost, kterou golfová pospolitost urazila během první poloviny minulého století, jsme se v průběhu

Sir Henry Cotton a hrabě John De Bendern – 1937

Kompletní text digitální reedice včetně fotografií z pozůstalosti O. Řezáče a V. Mikuty st., které k tomuto účelu laskavě zapůjčil V. Mukuta ml., najdete zdarma ke stažení na www.golfarch.cz!